

УКРАЇНСЬКЕ КОЗАЦТВО У МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ НА ПОЧАТКУ XVII СТ. (ДО 400-РІЧЧЯ УКЛАДЕННЯ ХОТИНСЬКОГО МИРУ)

На початку XXI ст. Україна стала учасником геополітичних змін, що супроводжують становлення авторитарних політичних режимів Росії, Білорусії і Туреччини та розширення військово-політичного та економічного впливу Північноатлантичного альянсу на пострадянському просторі. На сучасному етапі існує реальна загроза перетворення України на арену масштабного континентального конфлікту, результатом якого може стати перерозподіл сфер впливу провідних держав світу у Північній, Східній, Центральній та Південно-Східній Європі. Пошук історичних аналогій зумовлює актуалізацію вивчення досвіду участі українського козацтва у цивілізаційному протистоянні православного, католицького і мусульманського світів у басейні Чорного моря на початку XVII ст.

Слід визнати, що тривалий час стратегією Війська Запорозького Низового була роль «третьої сили» у московсько-польському або турецько-польському протиборстві. Однак, у підсумку така поведінка часто приносила запорожцям сумнівні політичні дивіденди. Яскравим прикладом може слугувати історія укладення Хотинського миру 1621 р.

Непродумана агресивна політика Речі Посполитої стосовно васала Османської імперії – Семигородчини (Трансільванії) спровокувала так звану Хотинську війну 1620–1621 рр. Після катастрофічного розгрому турками королівського війська під Цецорою Річ Посполита вирішила використати запорожців у якості потужного мобілізаційного ресурсу, спокусивши їх обіцянками розширити козацький реєстр і припинити дискримінацію православних. Кульмінацією війни стала битва під Хотином, що тривала

протягом липня-вересня 1621 р. Її наслідком стало укладення 9 жовтня 1621 р. Хотинського миру. За умовами договору сторони визначили спільний кордон і зобов'язалися надалі утриматися від агресивних дій стосовно один одного. Українське козацтво під командуванням гетьмана П. Сагайдачного, за свідченням сучасників, було вирішальним чинником, завдяки якому вдалося зупинити наступ турецької армії. Однак інтереси Війська Запорозького Низового в угоді враховано не було. Річ Посполита своїх обіцянок не виконала. Козацький реєстр не збільшили і водночас заборонили запорожцям здійснювати піратські рейди до берегів Османської імперії. Про інтереси православних підданих польська корона теж воліла «забути». Близько п'яти тисяч загиблих козаків – таким став український рахунок Хотинської війни. Мрії гетьмана П. Сагайдачного про перетворення Речі Посполитої на унію трьох рівноправних держав – Польщі, Литви і України залишились політичною утопією.

Таким чином, укладення Хотинського миру засвідчило, що незважаючи на значний мілітарний потенціал, українське козацтво виявилось нездатним захистити свої політичні інтереси. Водночас, небажання владних кіл Речі Посполитої йти на певні поступки Війську Запорозькому Низовому продемонструвало їхню політичну короткозорість і небажання прорахувати віддалені наслідки загострення польсько-українського протистояння.

Розкошний В. В.

УкрДУЗТ

ПОСТАВКИ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕХНІКИ В ІРАН ТА ІРАК В ПЕРІОД 1950–1980 ТА 1980–1988 РОКИ

Холодна війна – це протистояння в період 1947–1991 рр. між двома таборами: соціалістичним світом, який очолював Радянський Союз, та капіталістичним, який очолювали США. Країни-суперниці підтримували